

BRASSAI SÁMUEL.

Barabás Miklós 1845. évi rajza után.

ját. Öreg legény pedig. A mult század utolsó esztendejében született.

Otthon nem marad senki.

A fényképész néhány rossz ikes ige kíséretében jelentette ki az örömet. Brassai kissé meghajolva, de frissen ment fel az emeletre. Mig az ikes igék gyilkosa az üveglapokat preparálta, futtában megjegyezte Brassai, hogy jól magyarul mind kevesebben tudnak a világon. A képzőművészeti társaság tárlatát például ily vad magyarsággal hirdetik a plakátok: kép-kiállítás. És biztosított, hogy addig meg nem nézi, mig «képtárlat»-ra ki nem korrigálják.

Alkalmam lévén rá, megkérdeztem, hogy sok nyelvet tanult-e?

— Mindegyiket, — felelte, — a minnek a literatúrája érdemes volt reá. Dehát nekem könnyű volt, — mondta elgondolkodva, — mert egyéb dolgom se volt. Ha se felesége, se gyermeke nincsen az embernek...

Milyen erős indok arra, hogy az ember rengeteg sokat tanuljon egy hosszú életen át — ha senkije sincsen. És ő mennyit tanult! Mikor az egyetemet felállították Kolozsvárrt, aggodalmas tünődést okozott az a kérdés, hogy Brassai bácsi melyik tanszékre nevezessék ki? Mert természetes volt, hogy ő, ki azon időben, mikor a komoly tudományosságnak kevés kelete volt idehaza, tudományos életet tudott teremteni maga körül, s ki az ismeretek annyi ágában jelest, maradandó értékűt produkált — ki nem maradhat a tanári karból. A miniszter bizonyosan megolvasta a kabátja gombját s a matematikaira nevezte ki. És alig néhány esztendeje annak, hogy sok fáradozása miatt aggódó tisztelőinek unszolására hagyta oda a tanszéket.

Most már pihen. A mi annyit tesz, hogy olyan dolgokat tanul egész nap, a miben kedve telik. A kedélye nagyon eleven. Kissé gunyoros. Szereti s keresi a vitakozást. Mindig harcra kész s tele ötlettel, apró, találó történetekkel, képekkel. Arról szótunk, hogy Hunfalvy könyvet irt a görög nyelv mellett.

— A görög nyelv megtette már a civilizációnak azt a szolgálatot, a mire hivatott volt. S hol látott valaki arkhitektust, a ki, mikor megépít egy házat, előtte hagyná az állásfakat, a mikre az építés alatt szüksége volt.

De hej! ha Hunfalvy a görög nyelv ellen irt volna, akkor is szerettem volna hallani.

A fényképész felállította a masináját s a szerkesztő-úr meggyőződhetik, milyen erőteljes állásban várta a szerszám csövének felnyitását a már 91 éves Brassai bácsi. Hőfőhár haja, szakállja, eleven arczsine, sugár alakja, igazán szép nézni való volt a fénytől elárasztott nagy teremben.

De ő nem állhatta meg, hogy magára is meg ne ereszsen egy gonosz mondatot. Mikor az üveglapot megmutatta a fényképész s a lucskos, fekete környezetből a fehér fej körvonala kiáltak, Brassai bácsi csendesen mosolygott s így szólt: — Csúf állapot a vénség. Az ember olyan lesz, mire megöregszik, mint egy majom.

Mindenki, a ki ezt a képet látja, le fogja nézni ezért az ítéletért a Brassai bácsi mai szépérvékét.

A mig hazáig mentünk, emberekre és dolgokra vidám megjegyzéseket tett Brassai. Jókedvében volt. Ilyenkor mindent meglát és minden apróság iránt érdeklődik. Egy szűk utca mellett mentünk el, a melyet a polgármester vasrácsal elzáratott.

— Egyszer, — mondta, — Pitt behozta Londonban az ablakdót. A tulajdonosok befelaztatatták ablakaikat s ekkor valami elmés ember czedulát ragasztott a téglákra ily felirással: «Pitt Vilmos összes munkái.» Miért nem akad itt is valaki, hogy a polgármesterről, a ki a helyett, hogy szaporítsa az utcákat, — elzárja azokat, ráírja erre a kerítésre: «X... polgármester minden munkája.»

S hogy hazatértünk, megköszönte a sétát. Meghagyását teljesítvén, Szerkesztő ur, és látogatásom történetéről a fennebbieken hűen beszámolván, vagyok

Kolozsvárrt, 1890. ápril.

tisztelettel

Sz—g.*

SZIVEM SAJOG...

Szivem sajog, megtörni készül immár,
Keresi a lehullt vezérlő csillagot...
Hogy alhatott ki tündérfénye végkép?
A hajnalesillagnál is szebben ragyogott!
Az élet oly sötét, gond sebzí vállam,
Szeretetlen szívem már verni sem kíván...
S remegő ajkam önfeledve szólal,
Susogni kezdi szép gyermekkori imám!

Oly egyszerű szók, a melyekben Isten
Maga beszél velem s vigaszt maga üzen...
S midőn a gyermek nem sejtette még, mi
Emészti majd örök, kiolthatlan tűzön,
Oh! akkor is édes volt elrebegnem,
És összetette kis kezem szelíd anyám...
Remegő ajkam önfeledve szólal,
Susogni kezdi szép gyermekkori imám!

Tündérr király kinestára, ifjuság! Oh
E kincsek el nem fogynak sohasem!
Szerelmek, álmok és gyermekbarátság
Elhagytak, siratom sokat, keservesen:
De pár szelíd szó még a mult sugára,
S hajnal-derűt mutat bús síri éjszakán...
Remegő ajkam önfeledve szólal,
Susogni kezdi szép gyermekkori imám!

Oly egyedül s oly cézálton bolyongok
Egyedül s ezél nekül életkorom delén!
Az élet java el van pazarolva,
Csak ez a bus ima száll a multból felém!
Halálra ítélt oh! vigaszt talál még
Egy kis virág felett, egy kis madár dalán...
Remegő ajkam önfeledve szólal,
Susogni kezdi szép gyermekkori imám!

Légy üdvöz édes, szebb világi emlék,
Minden betűd olyan halásan fogadom!
S bár a mulásnak érzem szárnyacsapásit,
Magammal viszlek el szivemben, ajkamon!
Jer, visszaadlak Istennek, rebegvén
Utolsó vizgásúl, jutalmamúl talán...
Remegő ajkam önfeledve szólal,
Susogni kezdi szép gyermekkori imám!

GÁSPÁR IMRE.

* Brassai Sámuel kitűnő tudósunk arczképe természetesen nem most jelenik meg először lapunkban; a «Vasárnapi Ujság» régibb olvasói megtalálhatják 1860., 1872. és 1879. évfolyamban. Most élete 90-ik évének betöltése alkalmából óhajtottuk ismét bemutatni, s mai arczképe mellett alkalmunk van fiatalkori arczképét is közölni, melyet Barabás Miklós eszelőtt 45 esztendővel, 1845-ben készített. Szerk.

BRASSAI SÁMUEL.

Dunky fivérének 1890. évi fényképe után.

JÁHEL.

ELBESZÉLÉS.

Irtá BAKSAY SÁNDOR.

(Folytatás.)

XV.

Péterünknek torkán akadt a dázsonfai mákos-rétes, mikor egyszerre megérkezett a két levél. Nem várta ő azt ilyen hamar. Eszébe jutott, hogy most már megint hamis útra kell térnie. Bizony addig járkál, hogy egyszer ina szakad bele.

Megkapta a három heti szabadságot, hogy az örökségét, a mi eddig bitangjában volt, rendezhesse. Még meg is dicsérte a századosa. Legyen az ember a maga dolgában is olyan hűséges, mint a szolgálatában.

Ott hagyta a Lépő Jébut, felöltötte a Jóra Pétert, és berukkolt Budapestre, a hol mindjárt jelentkezett a szolgálattevő tiszténél, a ki másnap reggelre kihallgatásra rendelte az alezre-des élé.

A kaszárnyában találkozott a Gyuri pajtással is, a ki kadét-örmesteri egyenruhában zörgette a kardját.

— Hahó Péro! kiáltott elébe Gyuri. — Hát te is horogra kerülte?

— Horogra? — kérde Péter megszeppenve. Hogy érted ezt?

— Látod ezt? — felelt Gyuri a medvetalp-jára mutatva. — Ott kellett hagynom a segéd-jegyzőséget, s a miatt elszalasztanom egy igazi jegyzőséget, mert az alezre-des tisztet akar belőlem faragni. De már benne vagyok!

Péter még ebből sem sokat értett, de megértette, mikor az alezre-des előtt megjelent, a ki nem volt más, mint az ő uzsorai parancsnoka.

— Örmester Jóra! Látom a megállásából, hogy semmit sem feledezt. — Ilyen embernek kir a hosszú szabadság. Nem gondolt tisztí vizsgára?

— Jelentem alázatosan alezre-des ur, nincs semmi előképzésem; csak annyit tudok, a mi a szolgálatban rám ragadt.

— Egyikre több, másikkra kevesebb. Magára inkább több. — Ó Felsége kegye máshova parancsolt engem, de úgy szeretnék távozni a vitéz Mollináry ezredtől, hogy senki érdemest jutalom nélkül ne hagyjak itt. Ön a hadjárat alatt több ízben kitüntette magát; az Uzsoránál is nagy szolgálatot tett. Folyamodjék a tisztí tanfolyamra. Szeretnék önért valamit tenni. Ne szabadkozzék! X. György is vonakodott, de most már nem bánja, hogy szót fogadott. Gon-

dolgozzék, aztán jelentkezzék két nap alatt. Nekem csinál örömet.

— Most értette meg a Gyuri horogját.

Paroli posztó! Ezüst csillag, egy; idővel kettő, túlán három is! Arany kardbojt! E sok káprázat ösztökélte az asztalhoz, nyújtotta neki a tollat és papírt, hogy írja meg a kérvényét. Mert nem is volna az rossz. De mikor az asztalhoz akart ülni, ott termett előtte egy szigorú arczu hadbíróforma alak, — a lelkiismerete, — és megrázza emberül.

— Jéhu! Péter! tudod, mi az a szökevény?

— Tudom ám! — felelt önmagának. — Én vagyok az; vagy itt, vagy ott, vagy mind a két helyen.

— No, ha szökevény vagy, hát oda térj vissza, a honnét most szöktél el. Hát nem volt annyi eszed, hogy mindent bevallottál volna annak a kegyelmes urnak?

— Nem bizony, mert az ilyenhez nem ész kell, hanem bátorság, a mi pedig nincs; mig ki nem préselik az emberből.

— No hát akkor hazudj tovább, hogy neked özvegy édes anyád van, a kit tartanod kell; és egy kis gazdaságod, a mely pusztulásnak indul, ha rajta nincs a szemed; aztán köszönd meg a méltósága kegyelmességét. Indulj!

Indult is újabb kihallgatásra. Az alezre-des nem is engedte a «kis gazdaság» jutni, mert a mint az özvegy édes anyáról kezdett beszélni, hátat fordított neki.

De annál jobban megörült neki a százados, mikor alig egy hét mulva jelentkezett.

— Ember-magyar vagy, örmester Lépő. Ez aztán a katona! Három hét helyett tíz nap. Ugyancsak jól tetted, hogy siettél, mert Eszékre vagyunk bevonva, s négy nap mulva indulunk. Új ezredparancsnokunk van, megmutatjuk neki, mit tudunk. Csak aztán emberül!

Emberül is ment volna az! De alig pihentek meg Eszéken, mielőtt az új parancsnok elé kivonulhattak volna, Bródba kellett menniök, átvenni egy szállitmány foglyot, kiket a bosnyák felkelésben szedtek össze. Egy főhadnagy, fél-századall.

Átvették a foglyokat: megszámlálták, kocsikba zárták, és hozták Eszék felé.

Bródtól Eszékig a tehervonat is elballag négy óra alatt, a mit könnyen kiáll az ember nyárban éhen, téiben szomjan.

De ha az az ember úgy van összefogdosva erdőköl, hegyekből, a hol kora tavasztól kezdve sanyargott, azután a vizsgálati fogságban folytatja az inséget, végre harminczhatod-magával bezárják egy vasuti ketreczbe, melynek a bogárhátát a déli nap tele tüzdösi a dárdáival, s utána a délutáni sugaraival fogja oldalba: lehetetlen, hogy ajkairól a csendes és böles megnyugvás angyali zengése áradozzon.

Zúgolódás, átok és szitok kegyetlen moraja vegyül a kerekelt zakatolása közé, mely koronként vezényszóra hangzó üvöltésben tör ki.

— Voda, voda!

Péter hallja az ordítást, és jelentést tesz a parancsnoknak, hogy a foglyok ordítanak, a mi eltitkolhatatlan, és szomjaznak, a mi hihetetlen a parancsnok előtt.

— Tűrjenek! Majd ihatnak Eszéken.

— Nem tudni, mióta szomjaznak. A kocsiban nagy a hőség, a levegő füledt. Talán lehetne a közelebbi állomásra egy pár csöbör vizet megrendelni.

— Arról nem szól a parancs.

— Uram! a ki a parancsot adta, nem gondolt erre; talán nem is tudja, mi a szomjuság, de én tudom. Könyörgök.

A főhadnagy engedett, s Vinkovezen teli kád várta a vonatot a gép-ítató mellett. Péter

rendelkezett, s vödörrel hordatta szet a friss vizet. Maga is felkapott egyet, s vitte az első kocsihoz, melynek ajtaját felnyitották előtte. Dög-leletes hőség tódult ki belőle.

A nyavalyás nép egymás hátán tolkodva kapkodott a friss levegő és friss viz után.

— Ne dirajmo jedan drugog. Voda je bog dao! Disekedett nekik Péter a tudományával. — Pite! De sort várjatok. Egymás után!

— Voda je bog dao! zúgott vissza egy fájdalom mély hang a kocsi belsejéből. — A vizet az Isten adta; meg a levegőt is; meg az életet is! Ti elveszitek tőlünk mind a hármát.

Péternek a lelkébe fűrődött ez a zordon hang. Mintha csak tegnap hallotta volna. Kezdet ke-resgélmi az emlékezetében, s csakhamar megtalálta.

Lehetetlen!

Hogy az Isten még ő neki kezére adja azt az embert, a kitől egy egész világ válsztotta el; a kit szemtől szembe sohasem látott, és a kinek ő csak egy szavát hallotta, de az a szó könyörület volt! Azt nem felejtí az ember.

Befurakodott a kocsi belsejébe, egésza szegletig, honnét a hangot hallotta. Ott nyújtzkodott egy testes fekete ember egyik saroktól a másikig.

E közben becsapták mögötte az ajtót, a moz-dony fűtventett és tovább dörömbölt, ő pedig a foglyok között maradt, vödörstül, poharastul.

Letette a vödört a nagy ember előtt, azután parancsolta neki, hogy ismétlje, a mit imént mondott.

— Igazat mondtam! — felelt az ember még zordonabb hangon, meg sem mozdulva fekvő helyéből. — A vizet az Isten adta, meg a levegőt is, meg az életet is. Vi oduzimate od nasz to szve troje.

Péter megismerte már az embert hangjáról, csak az alkatáról kívánt még meggyőződni.

— Uztani!

Az ember kelleetlenül állt fel; feje bele ütközött a kocsi fedelébe. Péter épen a válláig ért neki.

— Hol lakol brate?

— Prema Doboju. Ha tudod hol van.

— Tudom. Én is jártam ott tavaly.

— Az a mi bajunk, hogy ott jártatok. Én is fogtam egyet közületek. Markomban volt! megfojthatam volna, de megszántam, mert szomjazott az istenadta. Ne fojtsd a vizbe, a ki inni megy bele.

— A vízben fogtad azt az embert?

— Tamo, tamo! U Uzori. Éjfélkor. Bőrszakba merte a vizet. Hálómába akadt. Megölhettem volna.

— Akkor hát dobre brate. Én vagyok az a brate! Örvendte Péter, mindkét kezét felrakva a nagy bosnyák vállára. De az ő sokac ezkeszölása csakhamar kimerült; magyarrá fordította hát a hálálkodását, a miből ismét a bosnyák nem értett semmit, csak a kézrázást meg a vállsimogatást.

No meg a pohárvizeket. Péter a nagy örömben el is felede, hogy viz van a vödörben, ugy erőszakolta, mintha szerémi bor lett volna. Sorba traktálta az egész szakaszt, lelkesen kínálta az elkényzszeredett népet.

— Pite brate! Dobre szam brate!

Egyéb jót nem tehetett velük. Hanem a mint Eszékre ért és jelentéseit megtette: szaladt volna egyenesen a századosához, hogy vezesse őtet ezredkihallgatásra, mert ő kegyelmet akar kérni egy szegény fogolynak.

A nagy lelkesedésben eszébe sem jutott, hogy okát is kell majd adni. Azon pedig nem kezdheti, hogy «mikor az Uzsora vizénél szomjaztunk...» mert mindjárt megkérdéznék: mikor szomjazott kend az Uzsora vizénél?

— Mondhatám ugyan, hogy mikor fuvarban

jártam lennt azzal a négyszáz kocsi-val, a ki Pestvármegyéből volt lerendelve, ez az ember húzotta ki a vizből, másként kocsi-stól, lovastól odaveszemten volna. Ezt el is hinnék, de az lenne a vége, hogy beírnák a dolgot a nagy könyvbe s ott fuladna meg. Senkinek se jutna eszébe. — Ejh! hát nem itt kérünk kegyelmet, hanem az én jó alezre-desemnél, akkor legalább elmondok neki mindent. Bizonyosan segít rajtam, sőt azt is megbocsátja, a miért a minap hátat fordított. Így lesz legjobb! Visszakérem azt a tíz napot, a mit a szabadságidőmből visszahoztam.

Jelentkezett a századosánál.

— Hjah! fiam Lépő! Az most már nem megy olyan könnyen. Hiszen tudhatod, hogy ilyenkor szükség van minden emberre; főként az altisztekre. De azért ne búsulj. Holnapra jelentke-zünk, és ajánlani foglak.

Másnap reggeli nyolcz óraker az ezred-parancsnokság tágas tornácán Péter is megjelent a harmincz vitéz között, kik ez alkalomra elő voltak vezetve. Harmadiknak állott a sorban.

— Habb acht!

A parancsnok kilépett, s vele együtt egy tüzes bomba repült ki, egyenesen a mi Péterünk fejé-nek. Péter a rémület megdermesítésével látta közelgését, s várta a perczet, mikor üti agyon.

A parancsnok tekintete volt ez a bomba, mely-lyel a harmincz legényt egyszerre áttekintette, s a melyből Péternek is jutott. Csak egy harminczadrész, de ez elég volt.

Mert az új ezredparancsnokban Péter a maga alezre-desét ismerte fel, kit ő Felsége kegyelme ide parancsolt. (De hiszen épen hozzá akartál kéretőzni Péter! Ládd! nem kell annyira fáradni; elődbe jött.)

Most lesz még a dirajmo! Belekerültél a há-lóba, nem is a bosnyákéba. Mért is nem fojtot meg akkor téged az a bosnyák?

A parancsnok röviden végzett a két elsővel, azután Péter előtt termett, meglepetésre valló, de derült arczal. Össeütött sarkantyúja meg-pendült; ez a pendülés olyan volt a Péter fülé-nek, mint mikor a bomba lecsap az ember tö-vébe, s ott forog tovább, bűgva, sisteregre.

— Örmester Lépő Jéhu.

Halk reszkető hangon adta elő jelentését az egyheti szabadság iránt. (A melyet ha megkap, elmegy dezentornak a kukoriczák közé.)

A parancsnok merőn megnézte a legényt, az-tán halk hangon szólt: — Maradj a kihallgatás végeztéig. Akkor adom meg a választ.

Kihallgatás végén maga maradt Péter, s a tisztéktől környezet parancsnok ujra elébe lépett.

— Neved?

— Örmester Lépő Jéhu.

— Mióta szolgálsz?

— Tíz hónap.

— Születésed helye?

— Karafok. Pestvármegyé.

A parancsnok elővette jegyzéktárczáját, bele-tekintett, azután folytatta:

— Ismered-e Jóra Péter örmestert a Mollináryaknál?

— Ismerem.

— Hol van az jelenleg?

— Eszék. Ezre-des úr előtt kihallgatáson.

— És hol volt f. é. augusztus 17-kén?

— Budapest Alezre-des úr előtt ezredkihall-gatáson.

— Mégis jól láttam. Tehát két ezredben szolgálsz, két külön név alatt; Jóra Péter és...?

— Lépő Jéhu.

— Lépő Jéhu! — ismétlé a parancsnok. —

A tisztí rang elől megszököl, és álnéven

kezded a szolgálatot. Megfoghatalan. Magyarázd ki e két-útuságot.

— Alázatosan jelentem ezredparancsnok úr, most kért egy heti szabadságolásomnak egyik czélja éppen az lett volna, hogy Budapesten jelentkezem alezredes úr személye előtt kegyelem eszközését kérni egy szegény fogoly számára, ki a boszniai táborozás alkalmával az Üzöránál az életemet visszaadta; a másik pedig az, hogy elmondhassam lapangásom egész történetét, a mit multkori jelentésemkor nem merészelttem.

— Add elő.

A tiszték a parancsnok körül csoportosulva jóakaratu érdeklődéssel hallgatták az ifju történetét. Az uzsorai kalandot és a nagy bosnyák nagylelkűségét; a Jáhel névvel történt tévedést, az abból eredő bonyodalmat, és a szerető szív önfeláldozását. A történet végén az arcok bátorító mosolyban nyíltak ki.

— Gavallér ember vagy, derék ember vagy; ezért megdicsérek, — fejezte be a parancsnok. — De hibás is vagy. Minő fokon?

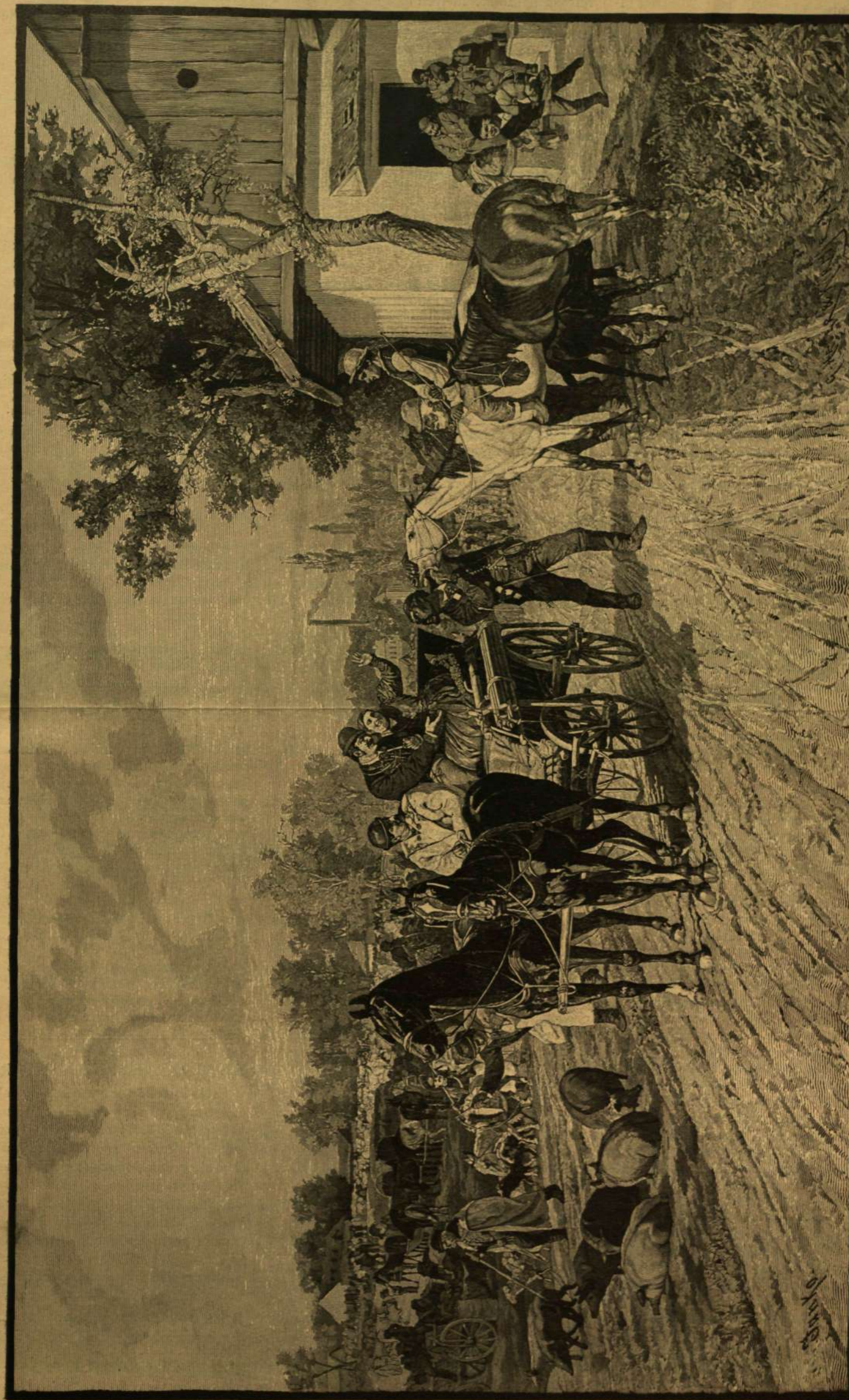
JANKÓ JÁNOS.

Azt az itélet állapítja meg. Várjad a további parancsot szállásodon. (Vége köv.)

BISMARCK ÉS A MAGYAR LEGIONÁRIUSOK.

A történet, az emlékezet még soká fogja árnyéklássaival teljesebbé igyekezni tenni azt a rajzot, melyet a piedesztáljáról lélepett Bismarck vasszobor alakja hatalmas körvonalaival vetett a kortársak tudatába. De minket semmi sem érdekelhet a diplomáciai művészet e nagy geniejében jobban, mint szellemének azok a nyilatkozásai, melyekkel a magyar nemzet politikai aspirációit ölelte fel, s juttatta közvetve közelebb a 67-iki kiegyezés keretében történt megvalósulásokhoz. Az a Bismarck, a ki a frankfurti diéta idejéből Ausztriának legesküdtébb ellensége volt, nem is lehetett más, mint meleg barátja azoknak, kik más kiinduló pontból bár, a régi Ausztria hagyományai ellen vele egy sorban küzdöttek.

Ez a közösség volt az is, mely a napoleoni udvarnál diplomáciai iskolája utolsó bevezettségét kereső Bismarck és a magyar emigráció tagjai közt azt a szellemi kapcsolatot teremtette meg, mely nemsokára nem késett sok-

LÓCSISZÁR. — Jankó János festménye.

A RÓKATÁNCZ.

Jankó János tollrajza.

kal pozitívabban alakban is szentesítést nyerni, s melynek a lepel még minden részletéről hullott le annyira, hogy rugói, indokai teljes világításban álljanak előttünk.

Bizonyos az, hogy Bismarcknak már ekkor egész lelke izzott a vágytól, hogy Ausztriát kiszorítsa Németországból, s Poroszországot azzá a vezérhatalommá emelje, melyvé lenni világtörténeti hivatásának hitte, s hitte azzal a vakbuzgalommal, azzal a céljával soha nem tévesztő rajongással, melyre csak egy vallásalapító fanatikusként kitalálta nyujthat példát.

A magyar emigráció előtt nem volt titok Bismarck azon nyilatkozata, melyet az akkori francia külügyminiszter, Thouvenel, Kiss Miklós ezredes nevének rokona, egyik ebédjén tett, s melyben misszióját úgy magyarázta többek előtt, hogy az Új-Ausztria szétbontására irányul s az oltmúzi csorba kikészítésére. De tudvalevő, hogy a porosz király már korábban is felajánlta volt Bismarcknak a külügyek vezetését, ki akkor azt ép azon okból utasította vissza, mert nem nyert volt szabad kezét Ausztria ellen.

A párisi magyar emigráció akkor már a szélsősége minden irányában szét volt szórva: Teleki László Genfben vonta meg magát, hol szórakozottsága nem kis feltűnést keltett olykor, p. o. midőn egyszer sétabot helyett a csipővel indult sétájára, s csak egy szembejövő ismerőse habotájára vette észre tévedését; Bathhány Kázmér, a forradalom külügyminisztere, kit az élcelődők «ministre des affaires qui lui étaient étrangères»-nek gonyoltak, nem is látta viszont többé hazáját. De Bismarck talált rá módot, hogy a magyar állapotokról s az emigráció ki-változó egyéniségeiről időről-időre referáltasson magának s teljes értékben tudta méltányolni annak a támogatásnak becseit, melyet neki céljaira való törekvésében Magyarország rokonszerve nyujthatott.

Az 1866. évnek már kora tavaszán nem volt titok a beavatottabbak előtt, hogy Bismarck akcióba lépése küszöb előtt áll. Az előkészületek a legnagyobb titokban folytak: Klapka több ízben hívták Berlinbe konferenciázní, végre pedig meg lón adva az engedély egy magyar légió felállítására is, melynek szervezője Csáky Tivadar gróf lett. Bismarcknak akkor nem egy szemrehányást kellett tennie a forradalmi rendszabályok miatt, holott voltaképp ugyanazt tette csak, a mit már Nagy Frigyes, I. Napoleon megkísérlettek, és pedig mennyivel kevesebb kilátással! A légió tagjainak magyar nyelven kiállított patense a porosz hadügyminiszter által a porosz király nevében volt láttaozva.

A légió hangulatáról érdekes leleplezéseket tud közölni egy pár évvel később megjelent ily című röpirat: «Von Custozza nach (?)». Ebben olvassuk egyebek közt, hogy a vérmesebb reményűek közt vakmerőbbnél vakmerőbb kombinációk merültek föl a háború kilátásai tekintetében, akadtak, a kik egész komolyan toasztoztak a nemrég meghalt Frigyes Károly porosz hercegre, mint leendő magyar királyra. Bizonyos, hogy ekkor már Berlinben is kezdtek világosabban itélni meg a magyar dolgokat, s megtörtént, hogy Vilmos báden herceg, egy Lévára tett magyarországi útjából visszatérve, hol az ott állomásozó huszárcapitány öcsese látogatásán volt, utja alatt szerzett benyomásairól maga a berlini osztrák követ, gr. Eszterházy Ernő füle hallatára tett félremagyarázhatlan nyilatkozatokat s őszintén adott kifejezést a feletti csodálkozásának, hogy akadhatnak magyar mágnások, kik az osztrák politikát szolgálják. Ehhez egészen hasonló eset adta elő magát Londonban, hol Palmerston lord, hogy megtréfálva a magyar viszonyokat tendenciózusan hamis színben feltüntetni igyekvő osztrák követet, vele egy időben hívta ebédre magához az előtte már korábbi időkből jól ismert Eszterházy Pál herceget. Mikor aztán az osztrák követ e miatt méltatlankodva hagyta el a helyét s kijelentette, hogy nem vehet részt az ebédben, Palmerston hidegen vont vállat, s kifejezve sajnálkozását, egy cseppet sem tartózkodta a követet, mert ő, mint mondá, Eszterházyt évek óta ismeri, mint konzervatív és monarchista érzelmű politikust, s föl nem foghatja, mikép lehessen egy ilyen ember rebellis.

Scher-Thosz Arthur gróf, a 30-as évek végén Magyarországra szakadt, s a forradalomban is szerepet játszott, majd emigrált porosz főúr s Bismarck és Andrásyval később nem egyszer fontos küldetésekkel megbízott politikai ágense,

emlékiratai sok új részlettel derítik fel azt a szerepet, melyet III. Napoleon az 1866-iki háború alkalmával a felajánlott békeközelítések hivatalos aláírása alatt játszott. Mint azelőtt két ízben már az olasz kérdésben, ezúttal is Napoleon herceg volt az a szöveg, melyen át a császár kétszínű politikája intriguáit sugalmazta. Nyíltan a béke szószólója, titokban nem habozott Napoleon herceg által a feladattal küldeni Scher-Thoszt a porosz főhadiszállásra, hogy Bismarckot visszatartsa a béke vagy fegyverszünet túlkorai megkötésétől. Ennek a küldetésnek eredménye volt, hogy Bismarck haladéktalanul fölkereste Vilmos királyt, hogy megtagolja a fegyverszünet megkötése érdekében már másodízben kihallgatásra jelentkezett Gablenz altábornagy fogadtatását.

De térjünk vissza a magyar légió sorsának esetelesére. A csak 2,400 főre rugó (köztük a két Károlyi testvér, Pista és Tibor gróf) s Osztrák-Sziléziában, Schillersdorfban, táborozó légió vezényelét Klapka vette át. Közben azonban létrejött az augusztus hó 2-diki fegyvernagyvadás. Klapka összehívta a légió tisztsíjzeiből s két nem katonából álló haditanácsot s fölletta a kérdést, vajon egyezik-e a magyar nemzet becsületével, hogy itt is, mint Olaszországban, csak márdíjlesztőnek engedje felhasználni magát, a nélkül, hogy valóságos részt venne a harcban. Indítványozta, hogy tekintet nélkül a fegyverszünetre, hatoljanak be Magyarországra.

Csak Komáromy ezredes támogatta másodmagával Klapka indítványát. A többség visszautasította azt, nem látván semmi szükségét annak, hogy bátorságát ily módon bizonyítsa be. S a mi még jobban visszariasztotta, az az aggodalom volt, hogy a légió megjelenése itthon oly bonyodalmatok támaszhat, melyeknek támogatására nem rendelkeztek volna elegendő erővel.

Ennek dacára Klapka néhány órára ráriadót fuvatott, s megkezdte a marsot. Valódi Donquixotád volt ez, úgyú nélkül, emberként csak 60 töltnnyel, s néhány napi járásra legálább 10,000-nyit osztrák csapatall a közelben, mindenféle fegyvernemből. A kis sereg másodnap átlépte a magyar határt, de értesülve arról, hogy az osztrák csapatok gyors menetekben nyomulnak előre, megelegetett azzal, hogy a hazai földön kibontsa lobogóját s azzal visszafelé vette útját, útközben még mintegy 20 magyar önkéntessel szaporodva meg a tót falvakból.

Aug. 7-én Rosenau morva határszéli városnál elérni hitték a demarkációnális vonalat, melynek időközben történt áthelyezéséről nem volt tudomásuk. Klapka Scher-Thosz gróftól bízta meg, hogy Stolberg porosz tábornoknak, kit közeliükben hitték, jelentést tegyen a légió beérkezéről. De a demarkációnális vonal eltévesztése végzetesnek bizonyult az expedízióra, mert Scher-Thosz, ki nem tudta, hogy ellenséges területen van, felőrá ut hátrahagyása után osztrák ulánusok által nyitott kocsijában körülvetett s letartóztatván, Teschenbe, majd Krakóba instradáltatott. Kévséggel ezután a Károlyi grófok is elfogatván, Bécsbe vitettek.

Klapka egy huszár-patrol által értesült Scher-Thosz elfogatásáról s arról Berlinben haladéktalanul jelentést tett. Az elfogott legionárius ügye valóban rosszul állott, mert Bécsből távirati parancs érkezett a fogoly haditörvényszék elé állítására és az itélet rögtöni végrehajtására. Jó szerencse, hogy az első táviratot nyomon követte egy második, mely az eljárás beszüntetését rendelte el. Bismarck még idején lépett közbe s Csákyt maga elé hívatta, beható tanácskozás alá vette a teendőket. Így állapotot meg abban, hogy tüstént tudomásra hozza prágai követe által az osztrák kormányban azokat a represszáliákat, melyeket a fogoly magyar legionárius kivégzése esetén foganatba venni hajlandó. Ha azazal fenyegetni, ugymond, az osztrákokat, hogy tiz osztrák törzisztiszt lövetne agyon a magyar fogoly helyett, semmit sem használna, mert Bécsben tudnák, hogy Poroszország ily barbárságra képtelen. «De van, — folytatá, — tiz közönséges vétség miatt elfogott trautenauai polgár kezeink közt; ezekkel másképp áll a dolog. Ha ezeknek kivégzésével fenyegetem meg, el fogja hinni Ausztria; nem teheti ki magát az egész világ reprobatiójának, a miért tiz hü polgárt feláldozott, hogy egy magyaron bostuz álljon.»

S hogy a fenyegetés komolyságából mit se vonjon le, Bismarck becsületzavára fogadta an-

nak beváltását, s nyilatkozata vételét az osztrák kormány által írásbelileg nyugtatványoztatta.

Ez hatott; Bécsben megtanulták volt Bismarck szavait komolyan venni, s 24 óra alatt Scher-Thosz gróf szabadlábra volt helyezve.

Két évvel később ugyanez a porosz-magyar volt az, a ki az Andrásy és Bismarck közötti szoros politikai viszony útját első egyengette. A hirlapi harc, mely a német és osztrák-magyar újságok közt dühöngött, már-már végelmérgesedéssel fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről uttógott, kik a prágai békében megállapított majnai vonal átlépése érdekében Poroszország részéről megindított agitációt a magyar nemzet és a dinasztia közötti meghasonlás mesterséges előidézése által akarták elősegíteni. Andrásy loyaltitása érdekében fenyegetett, a félrevezetett közvélemény porosz titkos ügynökökről ut

az igen nagy számú, nélkülözhetetlen egészségemélyzet, akkor még elég idő lesz elindulni a felkeresésükre, követni a nyomokat és véget vetni az emberiség nyugtalanságának, aggodalmának, rémületének.

Scorbittné Evangeline asszonyosság tehát bejutott a börtönbe. Mindenekfelett csakis Maston J. T.-t óhajtott látni, a kit a rendőrség durva kézzel ragadott ki cottageje nyugalmából.

Roszul ismerné az erélyes Evangelinet az, a ki őt az emberi gyöngeségek rabszolgájának tartaná! És ápril 9-én, ha valamely kíváncsi fül tapadt volna a zárka ajtajához, a legelső ízben, midőn Scorbittné asszonyosság a börtönbe bebocsátott, a következő párbeszédet hallhatta volna — bizonyonyal nagy meglepetésére.

— Végre viszonzláthatom önt, kedves Maston. — Ön itt! Scorbittné asszonyosság? — Ugy van, barátom, négy heti, hosszú négy heti elválás után.

— Valóban épen huszonnyolc nap, öt óra és negyvenöt perc óta nem láttuk egymást, — viszonzá Maston J. T., miután egy pillantást vetett a zsebjárára.

— Végre ismét találkozhattunk!

megengedni e barbároknak, hogy barátainkat üldözde vegyék és félbeszakítsák a munkát, a mely hasznunkra és dicsőségünkre fog válni!... Soha!... Inkább meghalok!

— Magasztos Maston! — viszonzá Scorbittné Evangeline asszonyosság.

Valóban e két lény, a kiket egy és ugyanazon lelkesedés oly szorosban egybefűzött — és a kik közül egyébiránt az egyik csak oly hőbortos volt, mint a másik — arra látszott teremtenie lenni, hogy egymást megértse.

— Nem! Soha se fogják megtudni azon ország nevéét, a melyet számításaim kijelöltek és a melynek hírneve halhatatlan leend, mondá Maston J. T. Engem megölhetnek, ha nekik úgy tetszik, de a titkomat nem fogják tőlem kicsikarni.

— És hadd öljenek meg engem is, önnel együtt! — kiáltá Scorbittné Evangeline asszonyosság. — En is néma leszek!

— Szerencsére, kedves Evangeline, nem tudják, hogy ön ismeri a titkot.

— Azt hiszi ön, kedves Maston, hogy képes elárulni a titkunkat, azért, mert csak nő vagyok? Elárulni önt és társainkat!... Nem, barátom, nem! Hadd lázítsák fel ezek a filiszterek

félének, midőn a nyitott ajtón egy medve czamogott be. Nemcsak a hívők, de maga a lelki pásztor is rögtön elfeledték a szent igéket; mindmegannyi menekülni igyekezett, bár a zavar főokozója közel az ajtóhoz egészen nyugodtan ült le, mintha ő is a prédikációt akarná hallgatni. Szerencsére nem sokára megjött a medve tulajdonosa, egy vándorló komédiás, s minden baj nélkül kivezette a nem épen szívesen fogadott látogatót.

* Tizennyolcezer fajta levélbéllyeget küldött be a bécsi nemzetközi levélbéllyeg-kiállításra Kairóból egy szenvedélyes levélbéllyegyűjtő. A gyűjteményben az egyiptomi levélbéllyegek teljes számmal megvannak.

* A régiségkedvelőknek páratlan alkalmuk nyílt érdekes régiségek megszerzésére a nürnbergi királyi palota muzeumának elárverezése által, a hol II. Konrád császár igen sok érdekes gyűjteményt halmozott össze. Miksa bajor király a palotát és a gyűjteményt Nürnberg városának adományozta, de a város most már nem akarja tovább őrzeni.

* Szemmérő gépek. Budapesten még csak a test-szűrés és hirtappnyító gépek vannak az utcákon, Nyugat-Európa más nagy városában már ily gépies uton kaphatunk szivart, süteményeket és sört is. Most Wolfson nevű gépész Londonban egészen új nemű automatgépét talált fel, melylyel az utcán járók látóképességüket megmérhetik. A készülék 22 lencsepárból áll, melyek, ha az illető a gépre áll, s a

MASTON J. T. ZÁRKÁJÁBAN.

IGY VÉGZŐDÖTT A PÁRBSZÉD.

«VILÁGFELFORDULÁS.»

— De hogyan bocsátották be önt ide, kedves Scorbittné asszonyosság?

— Azon feltétel alatt, hogy felhasználjam ama befolyást, a melyet egy határtalan vonzalom gyakorolhatna talán arra, a ki a határtalan vonzalom tárgya.

— Hogyan!... Evangeline!... kiáltá Maston J. T. — Ön beleegyezett volna, hogy nekem ily tanácsokat adjon!... Ön azt hihette volna, hogy elárulhatnám társaimat?

— En? kedves Maston!... Hát oly rosszul ismer ön engem?... En!... arra kérjem önt, hogy a becsületét feláldozza egyéni biztonságának!... En!... egy oly tényre beszéljem önt rá, a mely szégyenfolt volna a transcendentális mechanika legmagasabb számításainak szentelt életén.

— Így már jól van, Scorbittné asszonyosság! Ismét feltalálom önben társulatunk nemeslelkű részvényesnőjét. Nem!... soha se kételkedtem az ön szívében!

— Köszönöm, kedves Maston. — A mi pedig engem illet, közzétenni művünket, elárulni, hogy a földgömb melyik pontján fog elduranni csodálovésunk ugyszólván eladni a titkot, a melyet szerencsésen sikerült elrejtennem saját valóm legmélyebb rejtekében,

ön ellen a városok és falvak lakosságát, hadd tuduljon be az egész világ e zárka ajtaján, hogy önt innét kiragadják, nos hát! én itt leszek és legalább meglesz az a vigaszunk, hogy együtt halunk meg!...

Csakugyan, ha van a világon vigasztalás, remélheteti volna-e Maston J. T. még álmában is édesebbet annál, hogy Scorbittné Evangeline asszonyosság karjai közt mulhat ki?

Így végződött a párbeszéd mindannyiszor, valahányszor a lelkes özeveg meglátogatta a foglyot.

És midőn az enquete-bizottság tagjai megkérdezték őt látogatásának eredménye felől, mindig így felelt:

Még nincs semmi eredmény. Talán idővel végre sikerülni fog...

Oh! asszonyi furfang! Azt mondta, hogy idővel. Igen, de az idő gyorsan haladt. A hetek multak, mint a napok; a napok, mint az órák; az órák, mint a percek.

EGYVELEG.

* Medve a templomban. Barnes és Mortlake angol városok közt egy protestáns templomban a lelkes épen arról a szent igéről beszélt: «Ne legyetek

nyilásba a kívánt pénzarabot beveti forgatásra egymásután jönnek elő. Az első lencse pár felirata: Normális látó képesség. A ki ezen lencséken át könnyen olvashatja a mögötte levő betűket, következetheti, hogy a pápaszemre nincs szüksége. A ki nem jól lát, addig forgat, míg megtalálja a szükséges szemüveg számát s rögtön azután a gép egy megrendelő lapot is nyújt át valamely optikushoz. A gépmagától záródik, ha az illető róla lép. A szemorvosok tanácsa tehát bizonyos fokig ily utcai gépek által feleslegessé van téve.

Festői lakodalmak jöttek dívatba New-Yorkban. A lakodalmi vendég elötteret s csoportosítását híres képek mintájára szervezik s így állítják fel a templomokban.

* Augusztus volt német császárné hagyatékában sok zeneművet találtak. A császárné fiatal korában különösen táncdarabokat nagy számmal készített s azok egy részét akkor az operák és balleték előadásában felhasználták. Midőn azonban trónra jutott, darabjait, tekintélyét féltve, visszavonta s csak is egy gyors indulója maradt közköze, melyet a porosz hadseregben ma is használnak.

* Villamos vasut az éjszakai sarkon. Szent-Pétervárról Archangel sarkvidéki városok villamos vasutat akarnak építeni, mely a Balti- és Fehér-tenger közt levő 800 kilométernyi távolságot kötné össze, s különösen a sarkvidéki kereskedés előmozdítására szolgálna. Egy kilométer mintegy 60,000 forintba kerül.

A CALAISI CSATORNA FELETT, ANGLIA ÉS FRANCZIAORSZÁG KÖZÖTT TERVEZETT HID.

ÁLLÓ HID A CALAISI CSATORNA FELETT.

Néhány éve csak, hogy az angol parlament alig érhető kiesinyes indokolással megsemmisítette Gamonds Tamás világhíre vergődött s alapos tanulmányozás után készült tervét, mely szerint Angliát és Franciaországot a calaisi csatornán keresztül tenger alatt készitendő alagutal kötnék össze. Az angolok vezérferiai a parlamentben nem a nagy költségeket, nem a kivitel nehézségeit, jóformán csak azt az okot hozták fel a hatalmas terv ellenében, hogy egy ily alaguton váratalanul egész serege az ellenséges katonáknak vonulhatna be Angliába s így annak állami függetlensége veszélyeztetnék!

A hirhadt határozat azonban nem ölte meg a vállalkozást. A földgömbön levő összes tengerek között nincs oly látogatott rész, mint a calaisi szoros, s másrészt az a pár órai út, melyen Franciaországból itt Angliába eljuthatni, a gyakori viharok s a tenger alacsony vízének hullámai miatt állandóvá lett tengeri betegség miatt igen kellemetlen s így nem csoda, ha a tengeri hajózás mellett újabb közlekedési eszközök létesítésére is gondolnak. Az a mechanikai csoda, melyet az angol mérnökök újabban a Forth-híd építése által megvalósítottak, s tömérdek más vasuti és alaguti sikerült építkezések kétségtelessé teszik, hogy legalább elméletileg nem tartozik a lehetetlenségek közé egy valóságos tengerszoros fölött is álló hidat létesíteni.

D'Aulnois Henrik francia mérnök már régebben készített tervet egy ily hid építésére; újabban Schneider Henrik, a creuzoti világhírű vasgyárak igazgatója és Hersent, az ismert vállalkozó, újból áttanulmányozták e tervet s megnervén a részletekre nézve a Forth-híd hírneves építőinek, Fowler János és Baker Benjamin angol építésznek jóváhagyását is, elhatározták annak megvalósítását s a szükséges részvényszerződést is megalkotották.

A tervezett hid a csatorna legkeskenyebb részén vezetne át, az angol parton Folkestone, a francia részen pedig a Boulogne mellett Griz-Nez-fok volna a hid végpontjai. Mivel azonban a csatorna közepetáján a tenger szintjéhez közel felnyúló két zátony: a Varne és Colbart zátonyok a munkát jelentékenyen megkönnyítik, ezek kedvéért nem volna a hid nyilegyenes, hanem kissé meghajlott s így valamivel hosszabb. A hid nagyságáról elég fogalmat nyújthat az a két számadat, hogy a tervezet szerint hossza 38,600 méter lenne, azaz egy jó felméréddel hosszabb, mint a Budapest és Vác között levő távolság s hogy továbbá a hid 118 hatalmas cement-oszlopán körülbelül egy milliárd kilogramm súlyú acél nyugodnék.

Az óriási épület, mely megvalósulása esetén a már is nem csekély számú világsodák számát épen nem a legutolsóval szaporítaná, természetesen nagyszerű technikai eszközök igénybevételét szükségesül, de ezek tervezete már előre a legkisebb részletekig megállapított. A csatorna a brit part és a Varne-zátony között a legmélyebb helyen sem mélyebb, mint 30 méter, a Varne és Colbart-zátonyoknál alacsony vizállás mellett csak 8-9 méter mélysége van; s a Colbart zátonyokon túl a francia partig 45-60 méter a legnagyobb mélység. Nagyon kedvező a terv megvalósítására továbbá az a körülmény is, hogy a tenger mélyében mindenütt van elegendő szilárd talaj, a melyre bármely

súlyos oszlopot föl lehet építeni. Az óriási oszlopokat a már gyakran használt súlyestő szekrények (caisson) segítségével készítik, melyeket belül betonnal raknak ki s azután sűrített levegő segítségével eresztnek le. Ha az oszlop a tenger alján már szilárdul állana, felállítják a kívül gránitból, belül téglából és cementből tervezett középoszlopot, a melyen azután két függőleges, 40 méter magasra emelkedő henger-alaku vasoszlop alkotná a hid valódi támaszát oly módon, a mint azt a Forth-hidnál is építették. Ennél az utóbbi hidnál a legtekintélyesebb iv 521 méter; itt a calaisi hidnál ellenben 100-150 méternyi lenne az átlagos nyílás s a legnagyobb is alig 500 méternyi. Az oszlopok magasságát oly nagyra tervezik, hogy a legtekintélyesebb tengeri hajók is akadály nélkül mehessenek el alatta és szélessége (a tartó láncok távolsági közét véve) legalább 25 méter lenne, ennyi térlévén szükséges, hogy a vihar a hidnak találmára ne legyen. A részletes terv szerint a hidon még lakások is volna a vasuti felügyelők számára, esetleg egyes helyeken világító tornyok s végül (hogy az angol parlamentnek előbb említett ellenvetését tárgyalanná tegyék) a hidnak mindkét végét úgy alkotnák, hogy azt a katonai hatóságok parancsára könnyen le lehessen bontani.

Ez vázlatosan a nagy hid építésének tervezete. A részletek mind olyanok, melyeknek megvalósítása ma már nem is példátlan. Igen fontos természetesen a költség. A tervezők azt hiszik, hogy az óriási hidat 10 esztendő alatt elkészíthetik s hogy az körülbelül 860 millió frankba kerülne. Kétségkívül nagy összeg, de ha tekintetbe vesszük azt, hogy a vasiparosoknak a tömérdek acél előállításánál mily nagy forgalmuk van s hogy Anglia és Franciaország között a máris nagy közlekedés mily hatalmas lendületet venne, nem kételkedünk, hogy ez a nagy összeg is előkerül, sőt elég tisztességes jövedelmet is fog hozni. Ha tehát az angolok valami ürügy alatt újból nem gátolják meg, hogy szigetük izolált volta a kontinenssel szemben bármily csekély mértékben megszűnjék, a calaisi hid megvalósulását már csak idő kérdésének kell tartanunk.

JANKÓ JÁNOS.

Ritka szerencsével kezdődött a magyar festészet fejlődése. Majd minden ágában gyorsan merültek föl a jeles tehetségek. A tájfestészetben Markó európai hírnevet szerzett s hatása alatt indult meg a magyar tájképfestés, mely először jutott virágzásra a többi genre közt. A történeti festészet a bécsi Rahl mórados iskolájának hatása alá jutott, de csak rövid időre. A fiatal magyar festők nemsokára Münchenbe jártak tanulni, s lettek előkelő művészek, mint Wagner Sándor, Litzemayer, a kik külföldön is maradtak, Benczur Gyula, a ki művészetét teljében tért haza. Itthon működött Lotz, együtt Than Mórral, Székely Bertallannal, s többekkel, kiknek hatása a szenge generáció fejlődésére jelentékeny. Leglassabban talált utat magának a festészetben a nemzeti jelleg, a magyarosság. Barabás egy pár életképpel megkezdte, hanem tehetségét és idejét főképp az arcképezés vette igénybe. Külföldről hozzánk jött festők figyel-

mét jobban megragadta a magyar nép, de Sterio, Valerio stb. csak mint illusztrálásra való rendkívüli bő anyagot tekintették. A nemzeti irányt művészeink inkább a történelemben, mint az életben keresték. A pathosz lebegett előttük, melyet a külföld művészei is legszívesebben követtek. A magyar népeleti genre sekélyes forrásokból táplálkozott, s a betyárélet és a koremai duhajkodás, vagy a cigányok rongyossága került minduntalan vászonra. Munkácsy «Siralomház», e drámai és magyaros festvény, hozta meg a várva várt fordulatot, s irányozta a figyelmet az eddig nem is sejtett hatású témára, kivált mikor az egyszerre oly nagy hirre jutott művész ismét a magyar népeletről festette meg az «Éjjeli esavargókat». Munkácsy a magyaros témákkal fölhagyott, de első sikereinek nyomán a magyar festészetben a nemzeti irány tartalmasabb és a művészek ambíciójával indult fejlődésnek.

A hazai képirás megtalálta gyorsan a humor kitűnő képviselőjét is. A magyar ember szeret nevetni, de kevésbé szeret nevetetni, legfőlebb mulattatni. A régi magyar irodalomban a humor nagyon gyér, pedig a nép humorra bőszes, de régi írástudóink ritkán merítették a hazai életből. A ki a hazai élethez fordult, tudott józón lenni, mint pl. Gvadányi generális. A pezsgő vidámság azonban nem természete a magyarnak, mely komoly és hamar bevessé válik. Humora nem zajos, annál inkább sokat tartalmazó. Vigjátékíróink bizonyítják, hogy nem könnyű dolog találon bemutatni a mulatságos magyar embert. De hogy mennyi kedély, józan vidámság, derült bölcsesség lakik benne, példabeszédek, szólásmódjai tanuskodnak róla. Józón természetét, lelke verőfényét, pajkos tréfáit, lobbanó lelkesedését, jó szívet szépen le is tudják már festeni írónk. Hanem képpen is lefesteni a magyar embert, a mulatságos magyar embert, hogy mulattasson, hogy a róla szóló anekdotákhoz illő és hí legyen — az sem könnyű feladat. Ezt a feladatot teljesíti immár harmincz esztendő óta folytonosan Jankó János, a ki végig illusztrált talán valamennyi jó adomát, a mit széles Magyarországon csak beszélnek, mert azokat le szokták írni, felküldeni az élelapoknak, onnan aztán Jankó János kezébe kerül, csinálja meg képpen.

Harmincz esztendeje, hogy élelapok vannak Magyarországon; azokat minden héten Jankó János rajzolta fel. Csak a legutolsó időkben vált lehetségessé, hogy néha-néha Jankó közreműködése nélkül megjelenjenek egy-egy élelap. Mióta 1860-ban Bécsben megindult az öreg «Bolond Miska» naptára, az utána keletkezett élelapokat mind Jankó egymaga rajzolta. Minden vasárnap a magyar olvasó közönség három négy élelapot mulat a Jankó humorán, karikatúráján és kifogyhatatlanságán. Rajzai aztán belejutnak mindenféle adomás könyvekbe, olvasmányokba, úgy hogy határozottan el lehet mondani: Magyarországon minden ember kezében megfordulnak Jankó rajzai. A külföldnek se természetesen, se eredetiségre nincs hozzá hasonló művésze. A bécsi, németországi élelapok rajzai távolról sem állják ki a versenyét magyar kollégákkal, mert nincs Jankó Jánosuk.

A mi Jankónk páratlan a maga nemében: tősgyökeres voltában, találatkonyságában, művészi erejében és kifáradhatatlanságában. Meg is kell benne különböztetni több művészt: a humoristát, a torzképrajzoló, a magyar genre éles megfigyelésű rajzolóját és a komoly művészt, a ki olykor-olykor szakítani tud magának órákat, mikor vászon elé ülhet festeni, mert mások a papír előtt ül, tollal kezében s úgy készíti az élelapok rajzait, novellák illusztrációit. Vagy 50-60 rajz — kisebb nagyobb — minden héten kikerül tolla alól. Mennyi lehet az, több

ÚJ KALAPOK.

módra vonatkozó ismereteket adja elő behatón. A gyógyítás e módjának leírása, úgy a hogy azt alkalmazták, magyar nyelven nincs meg. Fajth tehát orvos társainak kívánt szolgálatot tenni, hogy megismeresse velök a vizgyógyászatot, mert szükséges, hogy a gyakorló orvos ehhez is értsen és szakismerettel alkalmazza. A könyv bőven foglalkozik a gyógyítás eme tudományával, s a különböző készülékeket, zuhanásokat 29 ábrában is bemutatja. Az első rész a vizgyógyászat alapelveit, a víz hatását magyarázza, a második pedig az alkalmazást, a műveleteket írja, hatásukkal együtt. A szerző még meg akarja írni folytatásul a gyógytani eljárásokat általánosságban és az egyes betegségek különös kezelésmódját. Ára 2 frt 40 kr.

«Az osztrák magyar monarchia irásában és képményben» című ország- és népméretű nagy vállalatnak most jelent meg 107-ik füzet, mely egyúttal a Magyarországról szóló második kötetnek 13-ik füzet. E füzetben befejezését találjuk *Bunyitai Vince* Nagy-Váradról szóló cikkének, melyet számos művészi rajz tesz még érdekesebbé, így a törökök kivonulása után épült román káth. székesegyháznak a vele a református templomnak Feszty Árpád által rajzolt képe, a mai nagy székesegyház és a püspöki palota Dörre Tivadartól, Szent László ereklyetartó ezüst mellszobrának rajza, szintén Dörre-től, a Püspökfürdő képe Feszty-től s záróképek Nagy-Várad város címere ugyancsak Dörre-től. E cikk után *Ballagi Aladár*nak a «Bihari síkságról» szóló cikke kezdődik, mely alapos történeti tanulmányon s közvetlen tapasztalatokon alapuló részletes leírás számos oldalról tünteti föl az itteni népeletet, kiterjedkezvén annak általános jellemzésén kívül az egyes foglalkozási ágakra, a gazdasági állapotokra, viseletre, szokásokra s a szellemi és erkölcsi élet jelenségeire. E vonzó és tartalmas előadású cikket is számos kép kíséri; így Feszty Árpádtól kettő: a bihari kanász képe és a nádvági, Kimmach Lászlótól a herpályi csonkatorony és a bakonyi uszató; Tölgyesi Arthur rajza egy sárréti tanítót tüntet föl, Greguss Jánosé pedig a mezei munkások éjjeli tanóját a pusztán. E füzet ára is, mint az előbbieké, 30 kr., s a Révai-testvérek bizományában jelent meg.

«Az oláh nyelv és nemzet megalakulása. Réthy László» e könyve, melyben az oláhok származását, meghonosodását hazánkban az árpád-házi királyok korában, a két oláh vajdaság: Moldva és Havasalföldje megalakulását új álláspontok szerint s önálló felfogással tárgyalja, melyet első megjelenésekor 1887-ben a «Budapesti Szemle»-ben egy román író is (Alexi György) mint elfogultatlan s alapvető munkát ismeretett, — most jelent meg 2-ik kiadásban. Ritka jelenség, hogy magyar tudományos mű három év alatt második kiadást érjen.

Pázmány Péter összes irodalmi műveinek teljes kiadására hirtet előfizetést a budapesti királyi egyetem hittudományi kara. Az összes kiadás 14 kötetre van tervezve. Egy kötet ára 5 frt, mit a megrendelőktől egy-egy kötet megküldése alkalmával postautánvétellel szednek be. A vállalatot a közoktatásiügyi miniszterium és az egyetemi nyomda támogatják, de legalább 200 megrendelőre van szükség. A gyűjté-

ményben 6 kötet a latin, 8 kötet a magyar műveket foglalja össze. Minden évben 40 iv jelenik meg. A megrendelések június közepéig a budapesti egyetem hittudományi dekáni hivatalába intézendők.

A protestáns irodalmi társaság pályakérdése. A társaság négy pályadíjat tűzött ki, melyeket az odavonatkozó források és adatok kritikai felhasználásával kell kidolgozni. Az egyik kérdés: *Szegedi Kiss István* (1543—1553) reformátor működése különös tekintettel a zékhegyreinek megállapítására. A másik az *1549-ik és 1550-ik évi magyar prot. zsinatok története*, különös tekintettel helyeik és jellegük megállapítására. A nyertes mű Széllői Antal makói ref. lelkész által kitűzött 50—50 arany forintot kap. A pályaművek 1890. decz. 31-ikéig küldendők be. A többi kérdések: *1791-iki budai és külső pesti evang. zsinat története*, a főbb szereplő egyéneknek s a kor politikai és egyházi viszonyainak jellemzésével és a zsinat alkotásainak méltatásával. A nyertes mű 25—25 darab aranyat kap. A pályaművek 1891. május 1-éig nyújthatók be a prot. irodalmi társaság titkárságához.

Tibike naplója, írta Dóri bácsi, kiadták a Révai-testvérek.

A nevelési elvek szatirikus könyve, mely a családi élet, házi szokások, a bevezetett nevelés fonákait gunyolja ki oly formán, hogy az elkenyveztetett Tibike urfi rendes naplót vezet élményeiről, csínyjeiről, s arról, hogy a családok közreműködésével miképp játssza ki a fegyelmet, hogyan palástolja el kihágásait, hogyan jut el színházba. Tibike naiv gyermekfelfogással jegyzeti ezt föl, de érteni lehet belőle. Ára 1 frt.

A szerb bolgár háború 1885-ben, írta Szécs iMór honvédszázasos. Az 1885. ősz végén kitört szerb-bolgár háborúnak főleg katonai eseményeit tárgyalja, előre becsátván a háború kiterjedését okait. Mind a két hadseregről, elhelyezésekről, műveleteikről kimerítően ír, végül pedig a háború következményeit is előadja. A tanulmány érdekes, mely először a «Ludovika-Akadémia Közönlöny»-ben jelent meg, négy térképpel is el van látva s Grill Károly bizományában 60 kr-ért kapható.

A történelmi tárból, a történelmi társulat és tud. akadémia történelmi bizottságának évnegyedes folyóiratából, az ápril-júniusi kötet számos történelmi kútfői adattal jelent meg. Nagyból dolgozatok benne *Thalóczy* Lajos értekezése a Heraclides Jakab moldvai vajda és Zay Ferenc kassai kapitány összeköttetéséről, *Szildgyi* Sándor ugyanezen füzetben már az ötödik közlemény adja Herceg Rákóczy Zsigmond levelezéséből. Ára 1 frt 30 kr.

Új zeneművek. Mertler Andor «Fanehon szerelmé» című egy felvonásos eredeti daljátékának teljes zongora kivonata szöveg nélkül megjelent a Rózsavölgyi és társa cég kiadásában. A kis dalnál a télen egy jótékony célú előadás alkalmával az operában is színterült, s hogy akkor nagyobb hatást el nem ért, annak oka a szöveg silányosságában rejlett, mert a kis daljáték zenéje, bár természetesen nagyobb igényre számot nem tart, mindvégig kellemes, s megérdemli, hogy szélesebb körben elterjedjen. A címlapot Linek Lajos rajzolta a zeneműhöz, melynek ára 2 frt 40 kr. — A Harmóniánál a népszínház látványos ujdonságának, «Hököm-Matyi»-nak összes dalai jelentek meg. A dalokat az «ifjabb zongorázó közönség» számára könnyű modorban Hubay Károly szerkesztette. E zeneműnek czímlelapját is hazai művészek készítették, s nyomása is itthon készült, sőt most már a Harmónia arra is készült, hogy a zeneműveket, melyekért előzől temes évszázadok vándoroltak külföldre, szintén itthon nyomassa. A zenemű ára 1 frt. Lohr Jánostól 2 eredeti magyar zenedarab jelent meg. Az egyik egy dal Tóth Éde

egyik költeményének szövegére írva, a másik *Zóranak* című friss. A kettőnek ára egy füzetben 1 frt 20 kr.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia ápril 28-iki összes ülésén b. Eötvös Loránd elnököl, s a főtárgyat emlébeszéd és titkári jelentések tették.

Gr. Czobor Béla mondott emlékeszédet a múlt év májusában elhunyt Pauer János székesfehérvári püspök fölött, kit a tud. akadémia egyházi-irodalmi és történelmi s régészeti működéséért 1858-ban választott tagjai közé. Jellemzte egyházi pályáját, tudományos működését s melegen kiemelte az egyházfő nagy szelidségét, mely annyira ment, hogy a püspöki méltóságot is vonakodott elfogadni. Legszívesebben könyvei közt időzött. Nagy könyvtára (20 ezer kötet) Székesfehérvárnak maradt. Az emlékeszéd után *Szily* Kálmán főtákar adta elő a jelentéseket, először is Orbán Balázs haláláról emlékezvén meg. Jelentést tett a gr. Teleki József «Hunyadiak kora» című nagy munkának eladásából bejött összegekről. Ez 5182 frt mely az akadémiai, néhai elnöke intézkedése szerint a történelmi bizottság rendelkezésére áll.

A Kisfaludy-társaság ápril 30-ikán tartotta rendezet havi ülését Gyulai Pál elnöke alatt megritkult padosok előtt. *Beöthy* Zsolt titkár bejelentette, hogy Bagi Imre Kengyelről 100 forinttal a társaság alapító tagjai közé lépett. Bemutatta továbbá *Radó* Antalnak a társaság kiadásában megjelent *Leopardifordításait*. *Dalmady Győző* három költeményt olvasott föl «Földi élet», «Holt anya holt gyermekéhez» és «Utolsó kívánság» czimmel. A hallgatóság tapsokkal fejezte ki elismerését. P. *Theureck* Emil egy részletet olvasott föl Csiky Gergelynek pályanyertes fordításából, a «Kyklops» című szatiradramából. Végül *Várady* Antal olvasott fel költői levelet művészi pályára készülő tanítványához, s tetszéssel fogadták.

A történelmi társulat e hó elsei havi ülésén dr. *Szedeczky* Lajos olvasta fel *Thury* József halasi tanár s fiatal orientalista munkáját az 1663—64. hadjárat történetéről Rasid effendi török történetirő művéből. Thury a török történeti munkákat tanulmányozza és ezekből sok becses adatot közölt eddig is a magyar történelem számára. Rasid effendi a törökök hivatalos történetírója volt a XVII. század végén, s műve sok eddig ismeretlen adatot nyújt arról a hadjáratról, melynek kimagasló pontját Zernyóra lerombolása a török részéről (1663) és a szentgotthárdi ütközet (1664), melyet a vasvári béke követett.

A «Jó-szív» egyesület ápril 27-ikén tartotta közgyűlését Tiszka Kálmáné, szül. Degenfeld Ilona grófnő elnöke alatt, a magyar földhitelintézet helyiségében.

Az évi jelentést *Hajduska* Emil titkár terjesztette elő. Az 1889. évben utalványozott segélyek összege 9520 frt, a kölcsönöké 24182 frt. Hálásan emlékszik meg a választmány Baross Gábor kereskedelmi miniszter szíves támogatására, melyben az egyesület a portomentesség megadása által ismételtlen részesítette, a sorsolási teendőket Gaszner Béla közjegyző díjmentesen teljesítette s az egyesület nyomtatványait Falk Zsigmond lovag szívesége folytán a pesti könyvnyomda ingyen állította ki. A jótékony intézeteknél tett alapítványok következtében az egyesület a múlt évben tizenhat, nagybbrész vagyonos gyermekét helyeztetett el. Két ábra számára már alapítványi hely nem jutván, az egyiket Bubicz Zsigmond kassai, a másikat Mészlányi Gyula szatmári püspök volt szíves a hatóság alatt álló zárdaiba felvetteti. Az egyesület vagyonát a magyar földhitelintézet elismerésemelől önzetlenséggel díjmentesen kezeli. Az egyesület tiszta vagyonja 1888. végén 493,233 frt 79 kr volt; az 1889-iki szaporulat 14,200 frt 59 kr. *Fabinyi* Theophil indítványára a közgyűlés a választmányok feloldozásáról és sikeres működéséről, első sorban pedig Tiszka Kálmánéknak fáradságot nem ismerő tevékenységéről, legmelyebb köszönetet fejezte ki. A választmányban Visi Imre halálával megüresedett helyre Gajdai Ödön képviselő választotta. Új tagokul bejelentették: br. Edelsheim Gyulai Lipótné, gr. Zichy Józsefné, gr. Almási Dénesné (alaptők) és br. Podmaniczky Géznét (rendes tag).

A Szent-László társulat legutóbbi választmányi ülésén hosszasan vitakozott egy fontos ügy fölött, mely nem más, mint az a kérdés: nem gyümölcselenek-e a társulatnak önéreget csaknem meghaladó áldozatai, a melyekkel Romániában a kath. és magyarság ügyét előmozdítani törekszik? A választmány abban állapodott meg, hogy első sorban a bukaresti érsektől fog biztosítékot kérni az iránt, hogy különösen a magyar istentiszteletre vonatkozó feltételek megtartassanak, mert ellenkező esetben a társulat nem volna abban a helyzetben, hogy pénzáldozatokat hozzon továbbra is, annyival inkább, mert a társulat szigorúan ragaszkodik katolikus elveivel s törhetetlenül kívánja, hogy a romániai magyarok megmaradjanak magyaroknak. A közvetítést a bukaresti érsek és a társulat között Schlauch püspök vállalta magára.

TAVASZI ÖLTÖZÉSEK.

Csokonai-kör-alakult Debreczenben. Célja szellemi középpontot létesíteni, az irodalmat, művészetet és tudományt ápolni s Csokonai-kéziratok, emlékek gyűjtése által a Csokonai-kultuszot ápolni. Elnökül Vértési Arnoldot választották, alelnökül Géresi Kálmánt és Komlóssy Alshurt, titkárnak Bakonyi Samut. A főiskolai tanuló ifjuság ez alkalomból fállyás zenét adott Vértesnek. A kör már a megalakuláskor jelentékeny vagyonnal rendelkezik. Gyűjtéséből, alapítványokból 1300 frtja van, az emléket társulattól 6—7000 frtot vesz át. Rendezni fog felolvasásokat, hangversenyeket, kirándulásokat, s évkönyvet ad ki.

MI UJSÁG?

Május elseje, mely máskor a tavasz ünnepe szokott lenni, az idén aggodalmat okozott mindenfelé, s a kormányok, hatóságok nagy intézkedéseket tettek. Európászerte a munkások tüntetése készült e napra, a nemzetközi munkás konferencia határozatából, mely május elsejét munkásünnepnek mondta ki, mikor tüntetőn szüneteljenek a gyárak és a munkások imponzás élejtlet adjanak magokról. A legtöbb gyárban és gyártelepen csakugyan szünetelt a munka, gyűléseket tartottak s feliratos lobogókkal jártak be az utcákat. Az aggodalmak azonban nem teljesültek. Kisebb kihágások itt-ott fordultak elő, de a tüntetéseket nyugodtan mentek végbe. Párisban kellett a hatalomnak egész erélyt kifejteni, de a számos elfogatás nem a munkástüntetéssel függ össze, hanem a monarchisták nagymérvű izgatásával, kik az anarkhistákat politikai célokra, a köztársaság ellen akarták felhasználni.

A május elsei munkástüntetések azonban meglehetősen megromlottak a nagy közönség rendes mulatságait. A szép tavaszi nap dacára is csak kevesen rándultak ki a szabadba, a ligetek lombjai alá, a hegyek közé. *Budapest* környékén is meglehetősen csendes maradt minden. A városliget sem mutatott a május elsei tarka életet. A közönség tartózkodott. A munkások ezrei csakugyan szüneteltek, de egész délelőtt nem lehetett észrevenni csoportosulást. Hanem a kor reggeli órában történt sajnos rendezet. Egy pár gőzmalom munkásai megegyeztek igazgatóikkal, hogy e napon is dolgoznak. De egy tömeg munkás megjelent a gőzmalom körül, már reggel öt órakor s megakadályozta, hogy a többi munkások dolgozjanak tovább. Két malom munkásai engedték a rábeszélésnek; a hengermalom munkásai azonban dolgozni akartak. A többi malom munkásai ide gyűltek, dobálni kezdték az ablakokat, döngötték a kezét kaput. A telefonon értesített rendőrség és katonaság azonban csakhamar megjelent. A zajongók a felszólításra nem akarván tetteoszlan, a katonaság szurony szegeve rebbentett szét őket. Egyéb csendzavarás aztán nem történt. A városligeti népgyűlés példás rendben ment végbe. A város különböző részéből, különböző utcákon indultak a ligetbe. Munkás zenekarok is mentek velök, de ezek a városban némán maradtak, valamint a lobogókat és feliratos táblákat is csak a

LEPKÉ-KAPOTT.

KORONA-KAPOTT.

ligetben emelték föl. Katonás rendben sorakoztak, mindezen gyárak, ipartelepnek, munkástestületnek megvolt a maga vezetője. Lehetett vagy 25 ezer ember együtt. A feliratos táblák e jelszót hirdették: «nyolc órai munka, nyolc órai üdülés, nyolc órai alvás.» A népgyűlés szónokai is lehető röviden szóltak. A munkaidő megrövidítésére, az általi felügyeletnek minden iparágra való kiterjesztésére vonatkoznak a hozott határozatok. A gyűlés alig egy óráig tartott, aztán ismét a legszebb rendben hagyták oda a ligetet, különböző irányokban. Az este is teljes nyugalommal telt el.

A szerb patriarkha megválasztása. A Karlóczán összegyűlt szerb egyházi kongresszus május első napján választotta meg a patriarkhát. A mérsékelték győztek s jelentékeny többséggel *Brankovics György* temesvári szerb püspököt választották meg. Nincs kétség, hogy e választást a korona is szentesíti. B. Nikolics királyi biztos, mikor a választási jegyzőkönyvet átadták, hangsúlyozta, hogy örömmel veszi azt át. Brankovics 41 szavazatot, Zsvivovics károlyvárosi püspök pedig 11 szavazatot kapott, nem szavazott 18. Ő felsége megerősítését e hó 7-ikéig várják, s a patriarkha beigtatása e hó 11-ikén lesz.

Frigyes császár özvegye királynéknál. Frigyes császár özvegye április 29-ikén Wiesbadenben meglátogatta királynéknak. Viktoria császárné déli egy órakor érkezett oda, s négy órakor utazott el.

A királyné és Mária Valeria főhercegnő ápril utolsó napján utaztak el Wiesbadenből Bécsbe. Királyné ő felsége egészségére szemmel láthatólag jó hatással volt a kúra.

József főherceg Czrikveniczában. Czrikveniczából jelentik, hogy a múlt pénteken délután 3 órakor Fiuméből jövet, kikötött ott a «Báthory» nevű gőzös. Csakhamar híre terjedt, hogy József főherceg és családja érkezett meg a hajón a fejlődésnek induló kis üdülőhely megszemlélésére. Czar, ottani lelkész és a hatóság fejei tiszteltek a főhercegnél és kalauzolták a helységben tett körútnak. Egy órai tartózkodás után a főherceg és családja újra hajóra szálltak és folytatták útjukat Selceze-Novi irányában.

József Ágost főherceg, József főherceg fia, az első gyalog ezredbe hadnaggyá nevezetvén ki, az ősszel vonul be ezredéhez, mely jelenleg Troppauban állomásozik. A főherceg ezuttal hagyja el először huzamosabb időre szülőhazája területét, Magyarországot. Egészen itt nevelték, itt tanították. A gymnaziumi tantárgyakra Holdházy apátkanonok felügyelete alatt magántanórok oktatták Alsóthón, a hol minden évben egyszer fenséges szülői jelenlétében a benczés tanárok előtt tette le az examen-t és pedig mindig kitünő eredménnyel. A fiatal főherceg ezelőtt két évvel már nyilvánosan is szerepelt. József főherceg helyett megnyitotta a virágkiállítást s fesztelenül előadott beszédével és egész

viseletével igen rokonszenves benyomást tett. A fiatal főherceg ápril utolsó napján Alsóthról Budapestre érkezvén, azonnal megtekintette a virágkiállítást, gr. Csáky László kalauzolásával mellett.

Nyolcvannyalczadik születésnapját ulte ápril 29-ikén b. Vay Miklós koronaőr és a főrendiház elnöke. A közélet veteránjának, ki jó egészségben és erőben érte meg a nagy kort, számos üdvözet kívánt szerencsét.

Ezer forintos alapítvány. *Hegedüs Sándor* országos képviselő ezer forintos alapítványt tett a Kolozsvárti létesítendő reform. hittani kar és pedagógium javára.

A virágkiállítás. Ápril 26-ikán nagy érdeklődés közt nyílt meg a városligeti iparcarnokban a virágkiállítás, katonai zenekarral, fényes közönség jelenlétében. *József* főherceg, az orsz. kertészeti egyesület vedőnöke, gyöngékedése miatt nem jelenhetett meg, hanem gr. Csáky László képviselte. A megnyitásra megjelent gr. Bethlen András földmívelési miniszter, *Fejér* Miklós államtitkárral.

Emich Gusztáv kiállítási elnök üdvözölte a minisztert, majd gr. Csáky László közölte az egyesülettel a főherceg üdvözlését. Gr. Bethlen András miniszter a kertészet fontosságáról szolt, s ígerte annak támogatását. Utalt rá, hogy csak magvakért félmilliónál többet adozunk évenként a külföldnek, hasonlóképen disznóenyekért. Szavait megjelentesék, a Mollinary-ezred zenekara pedig rendezte a Hunyadi-induló, s ezzel megnyílt a kiállítás, melyet a miniszter tüzetesen végig nézett.

A kiállítás nagyon gazdag volt disznóenyekben és virágokban, s nemcsak a kertészettel üzletszerien foglalkozók jelentek meg, hanem magánosok is. Be volt mutatva a bokréta és koszorukötés is, továbbá kertészeti eszközök. A rózsák egész ligete rendkívül szép látványt nyújtott, s a hölgyek egész serege önzönlötte körül. A kiállítás rendező bizottsága kedves gondot szerzett a női közönségnek azzal, hogy szavazaton a legszebb róza fölött. Gillemot Vilmos rózsakertész állította ki ávegháza javát: 40 különböző fajta rózsát, hogy azok versenyezzenek egymás között az elsőségért s a kiállítás összes nőlátogatói szavazattal döntseik el, melyik a legszebb róza. A rózsákhoz méltó nagy jury összesen 1322 szavazatot adott be; aztán összeült Csáky Albiné grófné elnöke alatt a törvényesül s a szavazatok alapján kimondotta, hogy a nők izlése szerint a legszebb róza a *Mme Charles Maurice*: ez kapott legtöbb, összesen 289 szavazatot. A többiek a szavazatok száma szerint így következnek: II. Merveille de Lyon. III. Baronne Adolphe Rothschild. IV. Luciola. V. Nymphotes. VI. Souvenir de Thérèse Levet. VII. Mme. Joseph Desbois. VIII. Duchesse Matie Salvati. IX. Marguerite de Romave. X. Earl of Pembrock. — Érdekes, hogy a 40 versenyző között nem volt egyetlenegy sem, a mely ne kapott volna legalább egy szavazatot.

Az aradi vértanuk szobra nemcsakra teljesen elkészült, Zala György, a szobor készítője, most fejezi be az utolsó három arczkép-érmét. A szobor hét da-

rabja már megvan öntve, három darab pedig munkában van. Salacz polgármester a következő feliratokat ajánlotta a bizottságnak: a homlokzatra: *«Borura deris»,* a szobor jobb oldalára: *«Emelte a honfi kegyelet»,* baloldalára: *«A nemzet 13 vértanujának.»* A szobor felállításához most már megteszik az előkészületeket.

A régészeti társulat április 29-iki ülésén Nagy Géza a székely írásról érkezett. Fejtette, hogy a székely írás kérdése szorosan kapcsolatban áll az ősmagyar írás kérdésével. Az archaeologiai, történelmi és ethnologiai adatok egybevetése után azon eredményre jutott, hogy a székely a egyuttal az ősmagyar írás a volgai bolgároktól eredt, ide azonban Belső-Ázsiából, egy a mongolokkal vegyült ujgur-féle néptől került. — *Nemethy Lajos* esztergomi levélbános a budapesti belvárosi plébánia-templomban lévő műemlékeket ismertette. A templom egész kis muzeuma kiváló művészek alkotásainak, kiket Mátyás király Fivérből a saját körébe vont. A felolvasó összesen 11 renaissance-domborművet ismertetett és mutatott be rajzokban. Ezek között legbecesebbek az 1507-ben készült pastoforiumok, melyek egyikét Nagyrevi Endre pesti püspök, másikát Pest királyi város készítette és látta el saját címérével. A felolvasó arra a következtetésre jut, hogy a pesti főtemplom szobrászati műveit, az esztergomi Bakocs kápolnát és ama domborműveket, melyek a Rudas-fürdő átalakítása alkalmával jöttek napvilágra, firenzei művészek, hihetőleg Andrea Ferrucci da Fiesole műterméből jött mesterek alkották. *Récsey Viktor* a perkatái urnametérol és vaskori leletről érkezett.

Orbán Balázs síremléke. Kolozsvárról érkezett letet tartottak este Orbán Balásznak állítandó síremlék tárgyában. Az értekezleten Benel Ferencz elnököt s előkészítő bizottságot választottak.

Szolnok-Dobokamegye tanfelügyelőjévé *Rill József*, eddig vas megyei tanfelügyelő neveztetett ki.

Könyvajánlás. Fischer Károly Antalnak a *«hunmagyar írás»*-ról a múlt évben kiadott nagyobb terjedelmű paleoграфияi művét a közoktatási miniszter a könyvtárak részére való megszerzés végett a tanintézetek figyelmébe ajánlotta. A műben 12 régi ílyféle alfabet és 83 a szöveg közé nyomtatott írásai hasonmái van. Megrendelhető a szerzőnél (Budapest, I. ker. vár, Uri-utca 12. sz.) és minden könyvkereskedésben. Ára 3 ft.

* A selyem helyett. *Nayemura Sakusaboro* nevű japáni ember több évig tartó türelmes kísérletek után kitalálta, hogy a japáni vad kenderből (yachyo) oly anyagot készítsen, melynek sajátosságai a selyemhez tökéletesen hasonlítanak. Kioto nagy selyemgyárában az új találmánnyal sikerült kísérleteket tettek.

«ROSSZ SZÓK.»

Tisztelt szerkesztő ur! Becses lapjának mult száma lekötözött jóakarattal ismertette a minap megjelent Leopárdi-fordításomat, hibámúl rójjá fel, hogy «rossz szó»-at használók. Ilyeneknek mondja a t. bíráló czekeket: «egyenlőző, dicősködj, gyarlandó, vitészelen, barbárosság.» Legyen szabad erre nézve a következőket megjegyezmem: az «egyenlőző» (adaequo), «dicősködj» (gloriar) és «barbárosság» (barbaries) igazolásául egyszerűen a *«Nyelvtörténeti Szótár»*-ra hivatkozom, hol a bíráló ur e szokat, régi magyar iroktól vett idézetekkel dokumentálva, meg fogja találni. Azt tehát, hogy szokatlanok, avultak: megengedem; hogy rosszak, azt nem. Arra a kérdésre pedig, helyesen cselekszik-e az író, ha régi magyar szokat és szólásokat fölelevenít, már megfelelt Arany János. A «gyarlandó» nincs meg a *«Nyelvtörténeti Szótár»* ban, de hogy ez a «gyarlik» igéből szabályosan képzett és tényleg használatban levő szó miért volna rossz, nem látom át. Hát a «halandó», «veszendő», «mulandó?» A mi a «vitészelen» szót illeti, igaz, hogy ez is szokatlan, de szintén nem rossz. Ha a bíráló ur azért hiszi rossznak, mert fosztó képző csak főnévhez szokott járulni: utalok a «bátortalan», «hűtelen» szókra. Különbben már a «Zrinviás»-ban olvashatja ezt:

Soha én terold nagy gondu elmémben
Íly vitészelenéget nem eresztettem. (I. 157.)

A mi a «szaglik» szó használatát illeti, nem látok abban semmi «botránkoztatót»? Ha a finom társaság szántuzvén a «büzkli»-et, e helyett «szaglik»-ot mond: ebből nem következik, hogy a szag csak rossz szagot jelent. Mert akkor «botránnyos» dolgot művelnének a tula-dumai leányok, a mikor «szagos» szegfüt emlegetnek és botránkoztató volna a Zrinviás-e helye is:

«De noha szagos az fekete viola...» (II. 117.)

Végül azt a vádat, ha ugyan vád, hogy a «Nyelvőr» iskolájához tartozom és a «láthatár»-féle szokat én is segíték gyarmolni, készséggel ismerem igaznak.

Dr. RADÓ ANTAL.

Szivesen adunk helyet Radó ur felszólalásának, de apoloziája nem változtatja meg nézetünket. Szerintünk azt, hogy egy költeményben valamely szó jó-e vagy rossz, nem annyira nyelvtani szabályok, mint inkább az eleven nyelvérzék alapján lehet eldönteni, s ha valamely szó bármi okból kirt társai közül s bántja a romlatlan magyar fület, rossz szó biz az, akár szabályosan, akár szabálytalanul van képezve, akár újkeletű, akár régi codexek sárgult lapjairól került elő. Hogy Arany sok régi szót feltámasztott halottaiból, abból még nem következik, hogy nosza, hozzuk forgalomba derítre-borúra az elavult szavakat. A nyelv fejlődésében a szavak elavulásának megvan a maga oka és törvénye s bár az idők folytán nem egy értékes szó is feledésbe megy, a legtöbb szó, melyet a nyelv nagy élő fája mint száraz levelet lehullat, megért a halálra s az élő nyelv erőszakolni többé nem lehet. A géniusz, igaz, sok régi szót, melyet méltónak tart rá, életre csókol; de a közönséges halandó, mikor halottakat akar föltámasztani, többnyire csak múmiákat ás ki, melyektől, mint Hamlett a Yorick koponyájától, iszonyodik az ember képeleto. Még csak egy megjegyzésünk van Radó ur nyilatkozatára. Ugy látszik, azt hiszi, hogy előtünk a «szag» annyit mint «büz» s a kellemes szag kifejezésére csak az illatot tartjuk irodalom-képesnek. Távol legyen tőlünk, hogy a túlfinomodott, finnyás izlésnek szegődjünk védőjévé. A virág szagáról beszél a nép, beszélnek költőink, s ha Radó ur az akácz virág szagáról szól vala: egy szavunk se lett volna ellene; de ebben, hogy:

«A város utja ákácztól ha szaglik.»

valóban megbotránkoztatunk, s eliheti, hogy épen úgy megbotránkoznánk, ha a felhozott «gyarlik»-ot használná valahol, akárhány codex-szel tudja s igazolni e szörny-szó polgárjogát.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: Kovács GYULA, volt országgyűlési képviselő, a magyar francia biztosító részvénytársaság felügyelője, és a pest-megyei hitelszövetkezet igazgatósági tagja, a pest-megyei Péczen. — PAPP ZSÓMOND, máramarosi nagybirtokos és ügyvéd, Jónás Odón képviselő apósa, 58 éves, Budapestben, hová gyógyítás végett utazott föl; a szabadságharcban is igen fiatalon vett részt, később Máramaros megye ügyeiben vett tevékeny részt, s holttestét is szülőmegyéjébe szállították, P. trovára. — CSETRKOVICS ISTVÁN, aranymises pap, horpácsi plébános, a sopronmegyei papság egyik érdemes tagja, 76 éves. — EGYEDI VINCEZ, kegyes-tanítórendi aranymises pap, házi másodfőnök és lelki atya, nyug. gimn. rendes tanár, Léván, életének 81-dik évében. — FIAMIN JÁNOS, esperes és címzetes kanonok, 57 éves, Fiumében. — DEMKÓ IRRE, királyi tanácsos, kir. jogakadémiai nyug. igazgató, a jogtud. államvizsgálati bizottság kültagja, Kassán, 73 éves. — FÁBRY LAJOS, nyug. főszámvevő, 50 éves, Baján. — EISELER M., new-yorki magyar orvos, ki a szabadságharcban is részt vett, aztán kivándorolt, s 1853-ban telepedett meg New-Yorkban, 72 éves. — PASKU LAJOS, szilágy-somlyói nagybirtokos és kereskedő, ki miat gazda nagyban emelte Szilágy-Somlyó állattenyésztését, 64 éves. — TORÓK KÁROLY, Szilágy-Somlyóra kinevezett kir. telekkönyvvezető, még mielőtt hivatalát elfoglalhatta volna, Zsibón. — FERENCZ ADÁM, törvényészi hivatalnok, 1848—49-ben honvédfőhadnagy, egy ideig Görgey szárnysegéde, majd Szegeden hadbíró. 66 éves korában, Nagy-Kikindán. — SDRAVICH JÁNOS, a kereskedői kar egyik köztisztviselői veteránja, 77 éves, Nagy-Váradon. — EDER FERENCZ MÁTYÁS, volt kereskedő, 70 éves, Budapestben. — SZIGETHY SÁNDOR, zalaegerszegi törvényészi irodatiszt, életének 58. évében. — HUTFLÉSZ GRÓZ, a kolozsvári egyetem hallgatója, tekintélyes kolozsvári család tagja, 21 éves. — ID. WACHAUER KÁROLY, a pécsi székesegyház és dalárda karmestere, az ottani német lap volt szerkesztője, 61 éves. — KENDEFFY EDE, állami tisztviselő, 57 éves, N-Szebenben. — NAGY BALINT, Szatmármegyei utibiztos, 57 éves.

ÖZV. SZINTAY LAJOSNÉ, szül. Gencsy D., nyug. törvényészi bíró özvegye, ki csak tíz napig élte túl férje halálát, 71 éves, Nagy-Károlyban. — GERŐFINÉ szül. Marmorstein Ilka, a vidék egyik kedvelt primadonnája, ki a népszínháznak is volt tagja, de mint népszerű és operette énekesnő a vidéken aratta sikerét, Tordán. — DR. BALÁSSY ENDRÉNÉ, szül. Dobay Katinka, Dobay Antal képviselő leánya, élete 23-ik, házassága 6-ik évében, Erdmindszenten. — TMON GIZELLA, özv. gr. Keglevich Gyuláné társalkodónője, 39 éves, Nagy-Kátán. — VERES ANNA, Veres János törvényészi bíró 22 éves leánya, Nagy-Váradon. — IFJ. SZÓCS SÁNDORNÉ, szül. Lukács Kamilla, posta és távirda igazgatósági fogalmazó neje, N-Szebenben. — SOMBOY MAROTT, Sombovy Lajos országgyűlési képviselő 15 éves leánya Budapestben, honnan a magyar-nagy-sombori családi sírboltba szállították.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Anyám és nóm. A tárgy elég hálás, különb kidolgozást is megérdemelve. Versében az érzés csak itt-ott szólal meg, de ekkor is bágyadt, erőtlén hangon, a legnagyobb része száraz okoskodás, dőzsölök, nehézkés formában, közbe-közbe ilyen furcsaságokkal tarkázva: «Es hogy frigyünk híret megvitte. Távolból néki a gyors tüzimén. Mint sietett megádni, áldó Keszé rajját papírra tüzivén.»

Ne vádoldj... Már rég félretettük. A benne nyilatkozó határozott tehetség a mellett szól, hogy a közlendők közé sorozzuk, de a pongyola kidolgozás nem engedi, hogy közöljük. Atdolgozással talán beválnék.

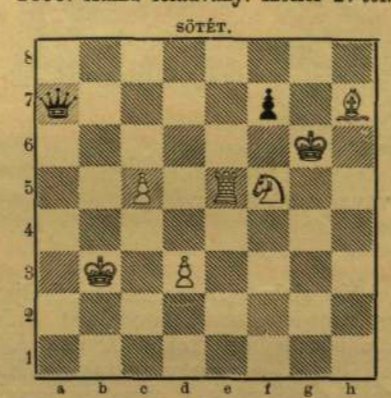
Dal. A pór. Az árva. A kidolgozás mind a háromnál annyira gyenge, hogy javítás vagy átdolgozás alig segítne rajtuk. Újra kellene megírni, de hogy az jobban sikerülne, az eddigiek után nem merjük jósolni.

A vértanu. Oh jaj a költőnek. Megboszulva. Tehetség látszik bennük, de nem akkora, mely jogosultá tenné azt a magas hangot, melylyel a világ aljasságáról, keble Istenéről és saját próphétái küldetéséről beszél. A világfájdalmas költészetek azok erő kell, ha az hiányzik belőle, nem egyéb siránkokozásnál.

Nem közhölhetők: Miotta teged szeretlek. Szerelmem mint az idő változó. Mint az égi botnak. Egy nappal... Nejelejes.

SAKKJÁTÉK.

1600. számú feladvány. Möller F.-től.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1594. számú feladvány megfejtése.

Laws B. G.-től.

Megfejtés.

Világos.	Sötét.	Világos.	a. Sötét.
1. Va8-b7	Kd5-c4 (a)	1.	Kd5-e4 (b)
2. He6-e5	t. sz.	2. He6-b4	K lép
3. Hb5-c3 mat.		3. Vb7-g7 mat.	
	b.		c.
1.	Hg8-f6 (c)	1.	c5-c4
2. He6-a5	K lép.	2. He6-b8	K. t. sz.
3. Ha5-c4 mat.		3. Hb8-a6	d7 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Babocsay Béla. — Tarnócson: Németh Péter. — Nagykorösim: M. — A nagykorösi polgári kör sakk-kezelői. — A pesti sakk-kör.

KEPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 16-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Naszutads.*

HETI-NAPTÁR, május hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israellita
4V. E 4 Cantate	E 4 Monika	22 G Teodor	14
5H. V. Pius p.	Pius	23 György vt.	15 Sch. b.
6K. Olajbár. János	Aldor	24 Sabaht	16
7S. Szaniszló vt.	Gizella	25 Márk vt.	17
8C. Mihály főangy.	Ákos	26 Vazul pk.	18 Lag. b.
9P. Naz. Gerg. p.	Gergely	27 S. Jéz. rok.	19
10S. Antonin pk.	Viktorin	28 9 vértanu	20 S. 4p.

Holdváltásai. ☾ Holdtölte 4-én 10 óra 25 pk. este.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklos.**
(L. egyetem-tér 6. szám.)

Rohseidene Bastkleider fl. 10.50 per Robe und bessere Qualitäten versendet porto- und zollfrei das Fabrik-Dépót **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

A balatonfüredi gyógyfürdő

május 25-én nyitattik meg.

«BALATON-FÜRED» enye és egyenletes klímájánál és kitünő juhsavó intézetenél fogva különösen ajánlható: **idült légsóhurut és tüdőbántalmaknál;** égvényes sós, szénsavas vasas forrás, hideg és meleg szénsavas fürdői, gőzfürdő s a női és férfi uszodával ellátott balaton-fürdői javalkák: gyenge emésztés, idült gyomor- és bélhuzam-, vesemedence- és hólyaghurut, hasi pozsga, máj, lép, aranyér és női bántalmak ellen; továbbá vérzékenység, sápkór és görvélykórnál, általános gyengeség, gerinczagy és idegbántalmaknál.

Rendszeres szőlő-kúra szeptember 1-én kezdődik.

Diszes gyógyterem, elegáns éttermek, terasse, kávécsarnok, fődött sétány, jó zenekar és színi előadások, vízisétélra kényelmes és biztos angol csónakok a vitorlás hajók, bál, tombola, jó restauráció — Wild vezetése alatt — szép és kényelmes butorozott lakások, posta és táviradi hivatal, jól rendezett gyógszertár. — B.-Fürdőre vonatkozó ismertetések kaphatók minden könyvkereskedésben és a fürdőben. A fürdőintézet rövid ismertetése kívánatra ingyen megküldetik.

A közlekedés, déli vasuton Budapestről — naponkint kétszer — Bécs és Kani-zsától **Siófokig**, innen a Balatonon át 4/5 óra alatt a «Kelen» új gőzhajóval ténitök, továbbá a **nyugati vasut veszprémi** állomásától, honnan az ott kellő számban levő kényelmes bérkocsikon és kellemes uton, másfél óra alatt juthatni Balaton-Füredre. — Vasuti saisonjegyek 33 2/3% kedvezményvel, mindennap Budapestről B.-Fürdőre és vissza 3 napra érvényes jegyek **télláron** kaphatók. — A fürdő-intézet rendel-fő-orvosa: **Dr. Huray**; urad. orvos: **Gomál**. — Lakás megrendelések, (melyre előleg küldendő) a fürdőintézet igazgatóságához intézendők Balaton-Füredre. — Lakások június 15-ig és augusztus 20-tól 30 %-al olcsóbbak. — **A b.-füredi ásványvíz főraktára** Budapestben **Edesky L.**, m. kir. udv. és szerb kir. udv. ásványvíz-szállítónál; s kapható még Székesfehérvárott **Birkmayor** és Veszprémben **Kiss** fűszerkereskedésében.
(Utánnyomat nem díjazatik.) 4201 **A fürdőigazgatóság.**

A NEMZETGAZDASÁGTAN RENDSZERE.

A Magyar Tudományos Akademia által Marczibányi-díjjal jutalmazott dolgozat.

Irta
KAUTZ GYULA.

Ötödik, ujlag átnezett és javított kiadás.

Első kötet: Általános rész.

Ára füzve 2 ft.

ÁZSIA ÉS EURÓPA KÖRÜLHAJÓZÁSA A VÉGÁN.

Báró Nordenskiöld Adolf Eriktől.

Nordenskiöld aczélmetszetű arczképével.

Képekkel és térképpel.

Ára vászonkötésben 2 forint.

Felülmulthatlan legjobb, orvosilag ajánlott enyhítő-szer hóhurut, rekedtség és hurut esetében. Készletben van a leg-több gyógyfű-, fűszer és csamege-keresked. Kézvenlenti a gyár-ból, Lincsből, 3 ft 50 kr. 1/2 palackért, v. 1 frtnak 1 palack-ért beküldés mellett bármelyik Ausztria-Magyarország, Cseh-orozsg stb. bármely helyére.

A legjobb **brünni szvöteket** eredeti gyári árak mellett a **Siegel-Inhof** féle finom posztógyár szállítja **BRÜNNBEN.** Egy elegáns tavaszi vagy nyári **ürü öltöny**zege lenegelő egy szelvény 3-10 mtr hosszúságban, a mi megfelel 4 bécsi rőfnek, 1 szelvény ára **4.80** közönséges **7.75** finom **10.50** nagyon finom **12.40** legfinomabb

valódi gyp aból. Továbbá nagy választékban kaphatók: Selyemmel átszőtt kammergarnok, felöltőkész való szvöteket, vadászok és kiránduló: részére lodenok, peruvienne és toaking szalon-öltönyök, **rendeltet szerinti** me-határozott posztó-**hivatalkók részére**, mosható szvöteket urak és gyermekek részére, valódi piquek, m-lény szvöteket stb. **Készleteget** vállalnok, hogy jó árut, mintaszerint a legpontosabban szállítjuk. **Minták** ingyen és bérmentve.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

Arany Kinestár
Nélküliözhetlen tanácsadó minden család és háztartás számára Szerkesztette **Beniczky Irma.**
Ára füzve 80 krajczár. Ára köve 1 ft.

Walla József
ezementárú-gyára
építési anyagok raktára
Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 13. sz.

Vállalkozik:
Granitterazzo,
Betonirozások,
Csatornázások,
Szökőkutak,
Czementlapok és
Mozaik lapokkai
kővezések
elkészítésére stb. | Raktárt tart:
Keramit lapok,
Kelheimi lapok,
Metllachi lapok,
Terracotta-árak,
Kőfedélpép,
Tűzálló téglák,
Kemény rakványok-
ból stb. |
|---|--|

Gyári raktára a gartenau Portlandi czeмент és vízhatlan mész-gyárnak. **STEINZEUGROHREN** Gyári raktára a gartenau Portlandi czeмент és vízhatlan mész-gyárnak.

Háztartási szükségletek és kihazasítási kelengyek számára ajánlja
MÖSSMER JÓZSEF
vászonn- és fehérmemű raktára «A MENYASSZONYHOZ»
BUDAPESTEN, Koronaherzeg-utca 12. szám.
dus választékát mindennemű
törülközők, chiffonok,
asztalmentek, abroszok, Madapolám,
kávéterítékek, asztalkendők, shirting,
crépe-terítékek, asztalkendők, oxford,
hollandi és bolyhos törülközők, creton.
lepedővászonn, abroszok, fürdő-törülközők,
Zsinór, pique és női barohet, fehér és szines himzések, legújabb batistok, sephyr és mosó ruhakelmék és választékban.
Szines ruhabatiszt-zsebkendők darabja 15 kr.
Agymentek, párnahéjak, női ingek, fu- és leány-fehérművek
paplanlepedők, minden kor szerint, chiffon és vászonból,
alsólepedők, alsóderekak, hálóköntösök, fehérmemű újazítottak
plumeaux, zsebkendők, harisnyák, számára, nagy választékban.
Minták és árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve. Utánvét melletti megrendelések gyorsan és szolidan teljesítenek. 4191

